

2 Hospodářská politika

2.1 Cíle

Hospodářská politika vlády ČR je zaměřena na podporu růstu, snižování nezaměstnanosti a zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky. V průběhu roku 2005 přijala vláda dva významné strategické dokumenty, jež vymezují hospodářsko-politické cíle a priority v nadcházejících letech: Strategii hospodářského růstu na období let 2006 – 2013 a Národní program reform. V souladu s revidovanými cíli Lisabonské strategie, s nimiž se vláda plně ztotožňuje, jsou reformy zaměřeny na posílení hospodářského růstu a tvorbu pracovních míst.

2.2 Priority

Fiskální politika

Nejdůležitější prioritou ČR v makroekonomické oblasti je konsolidace veřejných financí. Pokračování reformy veřejných financí se zaměřuje na postupné snižování podílu maastrichtského deficitu veřejných financí na HDP tak, aby do roku 2008 bylo udržitelně dosaženo úrovně pod 3 % HDP. Vláda se zavázala, že během následujících tří let provede strategická rozhodnutí pro stabilizaci důchodového systému a systému financování zdravotní péče.

Měnová politika

Měnová politika, založená na režimu cílování inflace formulovaném v Dlouhodobé měnové strategii České národní banky (ČNB), by měla vést k udržení nízkého a stabilního růstu cenové hladiny. Pro období od ledna 2006 je inflační cíl definován jako meziroční přírůstek CPI ve výši 3 % s maximální odchylkou jednoho procentního bodu na obě strany. Takto stanovený inflační cíl vytváří podmínky pro plnění konvergenčního kritéria pro inflaci a současně umožňuje zachovat žádoucí prostor pro existenci kladného inflačního diferenciálu vůči zemím EU.

ČR se připravuje na vstup do eurozóny v roce 2010. V období předcházejícím vstupu počítá se setrváním v kurzovém režimu ERM II po nezbytně nutnou dobu dvou let. Přípravy na členství byly formálně zahájeny na podzim roku 2003 přijetím Strategie přistoupení České republiky k eurozóně. Na základě tohoto dokumentu probíhá každoročně vyhodnocování plnění maastrichtských kritérií a připravenosti země na vstup.

Nedávné výsledky těchto analýz ukazují, že v české ekonomice postupně dochází ke sbližování ekonomické úrovně se zeměmi eurozóny a prohlubuje se i cyklická sladěnost. Úroveň úrokových sazeb je velice blízko sazbám v eurozóně a měnový kurz české koruny vůči euru je relativně stabilní.

Očekáváme, že díky intenzivnímu zapojení do ekonomických vztahů s eurozónou sladěnost dále poroste. Avšak stupeň sladěnosti ekonomiky s eurozónou ještě není takový, aby přijetí jednotné měny a aplikace jednotné měnové politiky, přinesly jednoznačné výhody.

Strukturní politiky

Mikroekonomická část Národního programu reformy je zaměřena na posílení a zvýšení konkurenčních výhod české ekonomiky při udržitelném využívání zdrojů. To umožní díky zrychlení růstu makroekonomické produktivity práce postupně uzavírat mezeru mezi českou ekonomikou a průměrem zemí EU. Nejdůležitějšími reformními kroky jsou: vytvoření prostředí stimulujiícího vědu, výzkum a inovace včetně jejich komerčního využití v ekonomické praxi; modernizace a rozvoj dopravních, informačních a komunikačních sítí; kvalitní podnikatelské prostředí usnadňující vstup na trh a zahájení podnikání i kroky související s ukončením podnikatelské činnosti a celkové snížení administrativní zátěže pro podnikatele.

Box 2.1: Podpora podnikatelského prostředí

Od ledna 2005 je umožněno zrychlené odpisování movitých věcí, zvýšila se daňová podpora výdajů firem na vědu a výzkum. Od července tohoto roku funguje systém zrychlených zápisů do obchodních rejstříků, který výrazně usnadňuje zakládání podniků. Jak již bylo zmíněno v předešlých Konvergenčních programech, od roku 2006 dojde k plánovanému poklesu daně z příjmu právnických osob na 24 %.

Do konce roku 2006 bude předložen návrh legislativních změn vedoucích k dalšímu snížení administrativní zátěže minimálně o 20 %. Od roku 2007 bude zavedena povinnost provádět hodnocení dopadu na podnikatele u všech návrhů zákonů připravovaných ministerstvy a ostatními orgány ústřední státní správy. Postupně vzniká systém centrálních registračních míst pro podnikatele (tzv. one-stop-shops), která od podnikatelů přebírají povinnosti spojené se vstupem do podnikání i se změnami nastalými v jeho průběhu. Komplexní rekonstrukce prochází také úpadekové právo, jež bylo předmětem oprávněné kritiky po mnoho let. Nová legislativa nabude účinnosti od roku 2007.

V oblasti výzkumu a vývoje ČR výrazně zaostává za průměrem EU nejen objemem prostředků investovaných do této oblasti, ale také pokud jde o ochranu práv duševního vlastnictví, o inovace a jejich aplikaci v praxi. Kromě postupného nárůstu veřejných výdajů na výzkum a vývoj byla zavedena nová daňová opatření, jež mají stimulovat tyto soukromé investice. Inovace a inovační infrastruktura budou podporovány pomocí programů kofinancovaných z prostředků EU.

Politika trhu práce

Další prioritou hospodářské politiky je trh práce a zejména zvýšení jeho flexibility. Český trh práce je v evropském měřítku charakteristický spíše průměrnou schopností vstřebávat šoky, nízkou pružností a malou mobilitou pracovní síly. Tyto faktory udržují strukturální míru nezaměstnanosti na relativně vysoké úrovni.

Národní program reformy se zaměřuje především na rozšíření smluvní volnosti, snížení zákonných nemzdových nákladů práce a zvýšení územní mobility pracovní síly. V oblasti začleňování osob na trhu práce soustřeďuje pozornost na osoby stojící na počátku a konci profesní kariéry. Reformy z oblasti rozvoje vzdělávání zvýší kvalitu pracovní síly, rozšíří možnosti vzdělávání a podpoří schopnost vyrovnat se s náročnými podmínkami měnícího se trhu práce. Flexibilitu by měl posílit připravovaný zákoník práce, přijatý vládou a v současnosti diskutovaný v Parlamentu.

Box 2.2: Podpora pružnosti trhu práce

V oblasti snižování nákladů práce budou v letech 2007 – 2009 zavedeny a postupně snižovány stropy pojistného na sociální zabezpečení (z pětinašobku průměrné mzdy na trojnásobek od roku 2009). S účinností od ledna 2006 by mělo dojít ke snížení zdanění rodin s nízkými a středními příjmy formou úpravy parametrů daně z příjmu fyzických osob (pokles dvou nejnižších mezních sazeb z 15 na 12 %, resp. z 20 na 19 %, valorizace prvního daňového pásma (cca o 11 %) a nahrazení standardních odčitatelných položek slevami na dani. Dále jsou prováděny kroky vedoucí ke zpřísnění vyplácení sociálních dávek nezaměstnaným a připravuje se i reforma pracovního práva. Systém rekvalifikací zaměřený na snižování nezaměstnanosti a posilování profesní mobility bude zdokonalován, mimo jiné i s pomocí programů Evropského sociálního fondu. Širší nabídka kratších a praktičtější zaměřených forem terciárního vzdělávání přispěje ke zvýšení podílu osob s vyšším a vysokoškolským vzděláním v ČR. Podstatnou roli by mělo hrát přijetí připravovaného zákona o celoživotním vzdělávání, zvyšování počítačové gramotnosti a rozvoj informační společnosti.